

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

**Očitovanje na primjedbe i prijedloge
dostavljene u sklopu javne rasprave o
Nacrtu Odluke o kupoprodaji plasmana
kreditnih institucija**

Zagreb, lipanj 2013.

1. UVOD

Hrvatska narodna banka objavila je 30. travnja 2013. na svojim je internetskim stranicama Nacrt Odluke o kupoprodaji plasmana kreditnih institucija (u nastavku teksta: Nacrt).

Mišljenja, prijedlozi i primjedbe na predloženi tekst mogli su se dostaviti do 14. svibnja 2013. putem elektroničke pošte na adresu zoki@hnb.hr.

Tijekom te javne rasprave Hrvatska narodna banka zaprimila je primjedbe i prijedloge pet kreditnih institucija:

- Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.
- OTP banka d.d.
- Partner banka d.d.
- Štedbanka d.d.
- Zagrebačka banka d.d.

Najvažnije zaprimljene primjedbe i prijedlozi te očitovanja na njih prezentiraju se u nastavku dokumenta, grupirani prema pojedinim područjima Odluke o kupoprodaji plasmana kreditnih institucija (u nastavku teksta: Odluka), koja je objavljena u "Narodnim novinama", br. 67/2013.

2. PRIMJEDBE I OČITOVANJA

1. Predmet ugovora (čl. 4. st. 2.)

1.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Predmet ugovora
Članak 4.

(1) Prodavatelj može ugovoriti kupoprodaju dospjelih nenaplaćenih plasmana ili kupoprodaju rizika i koristi s osnove dospjelih nenaplaćenih plasmana.

(2) Prodavatelj može ugovoriti kupoprodaju nedospjelih plasmana ili kupoprodaju rizika i koristi s osnove nedospjelih plasmana, pri čemu se kupoprodaja nedospjelih plasmana koji su odobreni s promjenjivom kamatnom stopom može ugovoriti samo u slučaju da promjena kamatne stope ne ovisi isključivo o volji prodavatelja.

1.b. Komentari u javnoj raspravi

Kod nedospjelih plasmana ugovorenih s promjenjivom kamatnom stopom predlaže se preciznije definirati o čemu sve treba ovisiti promjena kamatne stope, te pojasniti odnosi li se stavak 2. samo na plasmane odobrene potrošačima ili i na plasmane odobrene pravnim osobama.

1.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Primjedbe nisu uvažene jer smatramo da je dovoljno jasno propisano da promjena kamatne stope ne smije ovisiti samo o volji prodavatelja, odnosno kreditne institucije koja prodaje plasmane. Namjera odredbe nije bila određivati o čemu sve smije ovisiti promjena kamatne stope već o čemu ne smije. Zabrana prodaje nedospjelih plasmana s promjenjivom kamatnom stopom čija promjena ovisi isključivo o volji prodavatelja obuhvaća sve nedospjele plasmana (pravnim osobama, potrošačima i drugim subjektima) budući da se u stavku 2. oni ne ograničavaju na jednu kategoriju klijenata.

2. Opći uvjeti za kupoprodaju plasmana (čl. 5.)

2.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Opći uvjeti za kupoprodaju plasmana
Članak 5.

(1) Prodavatelj može sklopiti ugovor ako su ispunjeni svi sljedeći opći uvjeti:

- 1) kupoprodaja plasmana ima gospodarsku svrhovitost,
- 2) prodavatelj je izradio procjenu učinaka kupoprodaje plasmana iz članka 3. točke 1. ove Odluke,
- 3) financiranje kupoprodaje plasmana obavljat će se u skladu s člankom 6. ove Odluke,
- 4) stjecatelj se ugovorno obvezao da će u cjelokupnom razdoblju naplate plasmana prenesenih na temelju ugovora, a čiji su predmet plasmani odobreni potrošačima, postupati u skladu s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju, Zakona o kreditnim institucijama u dijelu koji se odnosi na zaštitu potrošača te drugih primjenjivih propisa.

(2) Prodavatelj može sklopiti ugovor sa stjecateljem iz cijele grupe, ako su osim uvjeta iz stavka 1. ovog članka ispunjeni i svi sljedeći opći uvjeti:

- 1) suštinski cilj kupoprodaje plasmana nije izbjegavanje ispunjavanja zahtjeva o minimalnim kapitalnim zahtjevima, ostalih bonitetnih kao i drugih zahtjeva propisanih Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim propisima donesenima na temelju tog Zakona, te relevantnim propisima Europske unije, za prodavatelja na pojedinačnoj osnovi te na konsolidiranoj osnovi za grupu kreditnih institucija u RH i za grupu kreditnih institucija,
- 2) suštinski cilj kupoprodaje nije ostvarivanje prihoda koji inače ne bi bili ostvarivi za prodavatelja na pojedinačnoj osnovi te na konsolidiranoj osnovi za grupu kreditnih institucija u RH, za grupu i za cijelu grupu,
- 3) ako je najkasnije u roku od 30 dana prije sklapanja ugovora o namjeri sklapanja ugovora pisanim putem obavijestio Hrvatsku narodnu banku.

2.b. Komentari u javnoj raspravi

Predlaže se pobliže definirati što se smatra pod gospodarskom svrhovitošću u stavku 1., a u stavku 2. detaljnije propisati elemente obavijesti koja se dostavlja Hrvatskoj narodnoj banci.

2.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Propisivanjem obveze gospodarske svrhovitosti htjelo se osigurati da kreditna institucija prodavatelj sklapa poslove kupoprodaje iz ekonomski razloga koji god oni bili te spriječiti da se kupoprodajom plasmana izbjegava primjena pozitivnih propisa.

Primjedba u vezi detaljnijeg propisivanja sadržaja obavijesti uvažena je te nova odredba glasi:

"3) ako je najkasnije u roku od 30 dana prije sklapanja ugovora o kupoprodaji plasmana o namjeri sklapanja tog ugovora pisanim putem obavijestio Hrvatsku narodnu banku. U obavijesti je potrebno navesti naziv stjecatelja, naziv dužnika čiji se plasmani prodaju, zajedno s iznosom plasmana prije utvrđenih ispravaka vrijednosti, iznos ispravka vrijednosti te iznos ugovorene cijene."

3. Financiranje kupoprodaje plasmana (čl. 6.)

3.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Financiranje kupoprodaje plasmana
Članak 6.

(1) Prodavatelj je dužan ugovoriti da će stjecatelj svoju obvezu isplate ugovorene cijene ispuniti uplatom u cijelosti na račun prodavatelja odmah nakon sklapanja ugovora, a najkasnije u roku od 60 dana.

(2) Iznimno od stavka 1., u izvanrednim slučajevima Hrvatska narodna banka može dopustiti i druge načine podmirivanja ugovorene cijene.

(3) Prodavatelj ne smije izravno ili neizravno financirati kupoprodaju svojih plasmana ili kupoprodaju rizika i koristi s osnove plasmana.

(4) Pod neizravnim financiranjem iz stavka 3. ovog članka smatra se financiranje:

- 1) preko osobe koja je za račun prodavatelja financirala kupoprodaju, te
- 2) bilo koja aktivnost prodavatelja kojom podržava financiranje kupoprodaje.

3.b. Komentari u javnoj raspravi

Predlaže se da se u određenim situacijama omogući financiranje kupoprodaje i od strane prodavatelja, osobito kada u kupoprodaji sudjeluje povezana osoba s dužnikom kojoj je u interesu da zaštiti zajednička prava i to putem otkupa potraživanja ili kada se ugovor o kupoprodaji sklapa s društvom za pomoćne usluge u vlasništvu prodavatelja u postupku preuzimanja nekretnina u zamjenu za naplatu neprihodujućih plasmana. Nadalje, izražava se mišljenje kako predmetnu zabranu financiranje treba maknuti iz razloga što je svaka kreditna institucija prodavatelj sukladno pozitivnim zakonskim propisima, svojim procedurama i uvjetima poslovanja propisala procedure i uvjete koje klijent mora zadovoljiti kako bi odobrila njegov zahtjev za financiranje. Svi klijenti koji ispunjavaju uvjete i procedure kreditne institucije trebali bi biti u mogućnosti dobiti kredit od prodavatelja kako ne bi bili primorani zatražiti financiranje od strane druge kreditne institucije. Osim toga, predlaže se da se propišu uvjeti pod kojima bi financiranje od strane prodavatelja bilo dopušteno ili da se zabrana financiranja odnosi samo na materijalno značajne iznose plasmana. Postavljeno je i pitanje smije li se financirati stjecatelj koji bi u potpunosti osigurao kredit depozitom položenim kod prodavatelja.

3.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Primjedba je djelomično uvažena na način da je dopušteno financiranje kupoprodaje plasmana ili kupoprodaje rizika i koristi s osnove plasmana koje je osigurano visokokvalitetnim instrumentima osiguranja kao što su gotovinski polog ili vrijednosni papiri središnjih država i središnjih banaka. Izmijenjena odredba članka 6. stavka 3. glasi:

"(3) Prodavatelj ne smije izravno ili neizravno financirati kupoprodaju svojih plasmana ili kupoprodaju rizika i koristi s osnove plasmana, osim u slučaju ako bi izloženost koja bi nastala na temelju financiranja:

- 1) u potpunosti bila osigurana gotovinskim pologom, položenim kod prodavatelja, koji je valutno i ročno usklađen s tom izloženošću, ili
- 2) bila osigurana dužničkim vrijednosnim papirima središnjih država ili središnjih banaka na koje se primjenjuje ponder rizika 0% prema člancima 35. do 39. i članku 617. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija ("Narodne novine", br. 1/2009., 75/2009., 2/2010. i 118/2011.), odnosno prema relevantnim propisima Europske unije kojima se propisuje izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, pri čemu odnos izloženosti i tržišne vrijednosti dužničkih vrijednosnih papira iznosi 1 : 1,20."

4. Upravljanje i naplata prodanih plasmana (čl. 10)

4.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Upravljanje i naplata prodanih plasmana
Članak 10.

(3) Ako će upravljanje i naplatu prodanih plasmana provoditi stjecatelj, on je dužan te postupke provoditi na osnovi procedure koja je sastavni dio ugovora.

(4) Procedure iz prethodnog stavka moraju biti sastavljene na način da se pri upravljanju i naplati prodanih plasmana poštuje i štiti integritet i ugled svih dužnika čije su obveze bile predmet kupoprodaje plasmana te da se oni ne dovedu u nepovoljniji položaj u odnosu na onaj koji su kao dužnici imali prema prodavatelju.

4.b. Komentari u javnoj raspravi

Smatra se da odredbe stavka 3. i 4. na neodređen način štite dužnika. Nadalje, navedenim odredbama nije određeno koji bi sadržaj trebala imati procedura na temelju koje će stjecatelj naplaćivati kupljene tražbine, koja je odgovornost prodavatelja i stjecatelja zbog povrede procedure. Naglašeno je također da prodavatelj nije u mogućnosti kontrolirati nepoštivanje navedenih odredbi od strane stjecatelja. Osim toga, istaknuto je da kreditna institucija ne može uvjetovati stjecatelju način naplate i upravljanja prodanim plasmanom te da je nezgrapno takve procedure ugrađivati u ugovor o kupoprodaji plasmana kako bi one postale njihov sastavni dio. Smatra se da se svi subjekti poslovnog odnosa moraju pridržavati zakonodavnog okvira Republike Hrvatske te da svatko snosi odgovornost u tom smislu te nije potrebno posebno regulirati način naplate i upravljanja prodanim plasmanima.

4.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Primjedbe su djelomično uvažene na način da je izostavljen zahtjev o tome da procedure moraju biti sastavni dio ugovora o kupoprodaji plasmana. Ipak obveza prodavatelja da obveže stjecatelja da provodi naplatu plasmana na način da se poštuje i štiti integritet i ugled svih dužnika te da se oni ne dovedu u nepovoljniji položaj zadržana je u svrhu zaštite dužnika bez obzira što postoje slabosti u provođenju takve zaštite.

Izmijenjeni stavak 3. koji zamjenjuje dosadašnje stavke 3. i 4. glasi:

"(3) Ako će upravljanje i naplatu prodanih plasmana provoditi stjecatelj, prodavatelj ga je dužan ugovorno obvezati da te postupke provodi na način da se poštuje i štiti integritet i ugled svih dužnika čije su obveze bile predmet kupoprodaje plasmana te da se

oni ne dovedu u nepovoljniji položaj u odnosu na onaj koji su kao dužnici imali prema prodavatelju."

5. Sklapanje ugovora o kupoprodaji plasmana (čl. 13.)

5.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Izvještavanje Hrvatske narodne banke
Članak 13.

(1) Nakon isteka roka od 60 dana od dana dostave obavijesti Hrvatskoj narodnoj banci prodavatelj može sklopiti ugovor u skladu s činjenicama i okolnostima koje su bile sadržane u obavijesti dostavljenoj Hrvatskoj narodnoj banci, i to u daljnjem roku od četiri mjeseca.

(2) Ako u razdoblju od dana dostave obavijesti Hrvatskoj narodnoj banci, a prije sklapanja ugovora, dođe do promjena činjenica i okolnosti, prodavatelj je o tim promjenama dužan obavijestiti Hrvatsku narodnu banku. Od datuma dostave te naknadne obavijesti počinje teći novi rok iz stavka 1. ovog članka, osim ako Hrvatska narodna banka ocijeni da promjene nisu važne, o čemu će u razumnom roku obavijestiti prodavatelja.

5.b. Komentari u javnoj raspravi

Predlaže se skraćivanje roka od 60 dana prije sklapanja ugovora jer kupoprodaja plasmana ne podliježe odobrenju Hrvatske narodne banke pa je navedeni rok nepotrebno dugačak. Dovoljno bi bilo 30 dana prije sklapanja ugovora o kupoprodaji plasmana obavijestiti Hrvatsku narodnu banku. Također bi trebalo razmotriti je li potrebno novo računanje roka od 60 dana u slučaju promjena činjenica i okolnosti u vezi kupoprodaje plasmana koje se dogodilo u razdoblju od dana dostave obavijesti Hrvatskoj narodnoj banci, a prije sklapanja ugovora.

5.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Rok od 60 dana prije sklapanja ugovora o kupoprodaji plasmana propisan je člankom 160.a Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 117/2008., 74/2009., 153/2009. i 54/2013.) te se podzakonskim propisom ne može skratiti. Međutim, Hrvatska narodna banka shvaća kako je često vrlo važno da se ugovor o kupoprodaji plasmana sklopi u kraćem roku stoga je preformulirala navedenu odredbu na način da se ugovor o kupoprodaji može sklopiti nakon dobivanja mišljenja Hrvatske narodne banke. Posljedično, Hrvatska narodna banka obvezana je na izdavanje mišljenja o ispunjavanju propisanih općih i posebnih uvjeta, što je novina u odnosu na nacrt Odluke. Dakle, prema izmijenjenim odredbama članka 8. Hrvatska narodna banka dužna je najkasnije u roku od 60 dana izdati svoje mišljenje nakon čega prodavatelj može sklopiti ugovor kako je precizno definirano člankom 13. Odluke.

Računanje novog roka od 60 dana za sklapanje ugovora primjenjivat će se samo iznimno u situaciji kada su promjene bitne i utječu na mišljenje Hrvatske narodne banke o ispunjavanju uvjeta propisanih Odluke te se ta primjedba ne može u potpunosti uvažiti.

Primjedbe su djelomično uvažene, te novi članak 13. glasi:

"Sklapanje ugovora o kupoprodaji plasmana
Članak 13.

(1) Prodavatelj može sklopiti ugovor o kupoprodaji plasmana nakon što je primio mišljenje Hrvatske narodne banke iz članka 8. stavka 2. ove Odluke, kojim je ocijenjeno da su ispunjeni svi potrebni uvjeti propisani ovom Odlukom. Takav ugovor prodavatelj može sklopiti u daljnjem roku od četiri mjeseca od primitka mišljenja Hrvatske narodne banke.

(2) Ako Hrvatska narodna banka ocijeni da nije ispunjen neki od uvjeta propisanih ovom Odlukom, pozvat će prodavatelja da najkasnije u roku od 30 dana poduzme radnje za ispunjenje tog uvjeta. Ako prodavatelj ispuni uvjet u navedenom roku, Hrvatska narodna banka izdat će mišljenje u skladu sa stavkom 1. ovog članka. Ako prodavatelj u danom roku ne ispuni uvjet, Hrvatska narodna banka u mišljenju će upozoriti prodavatelja na neispunjenje potrebnih uvjeta iz ove Odluke.

(3) Ako u razdoblju od dana dostave obavijesti Hrvatskoj narodnoj banci iz članka 8. stavka 1. ove Odluke, a prije izdavanja mišljenja Hrvatske narodne banke, dođe do promjena bilo kojih činjenica i okolnosti povezanih s kupoprodajom plasmana, prodavatelj je o tim promjenama dužan obavijestiti Hrvatsku narodnu banku, koja će nove činjenice i okolnosti uzeti u obzir pri davanju mišljenja o ispunjavanju uvjeta iz ove Odluke. Iznimno, ako Hrvatska narodna banka procijeni da su promjene činjenica i okolnosti važne za ocjenu ispunjavanje uvjeta propisanih ovom Odlukom, u razumnom roku obavijestit će prodavatelja da počinje teći novi rok iz članka 8. stavka 2. ove Odluke.

(4) Ako u razdoblju nakon izdavanja mišljenja Hrvatske narodne banke, a prije sklapanja ugovora o kupoprodaji plasmana, dođe do promjena činjenica i okolnosti povezanih s kupoprodajom plasmana, prodavatelj je o tim promjenama dužan obavijestiti Hrvatsku narodnu banku. Od datuma dostave te obavijesti počinje teći novi rok iz članka 8. stavka 2. ove Odluke. Iznimno, Hrvatska narodna banka može ocijeniti da promjena činjenica i okolnosti nije utjecala na dano mišljenje o ispunjavanju uvjeta te će o tome u razumnom roku obavijestiti prodavatelja.

(5) Prodavatelj je dužan obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o sklapanju ugovora o kupoprodaji plasmana te joj u roku od sedam dana dostaviti presliku tog ugovora.

(6) Prodavatelj je dužan Hrvatskoj narodnoj banci bez odgađanja dostaviti svaku eventualnu izmjenu ugovora o kupoprodaji plasmana.

(7) Prodavatelj je dužan obavijestiti Hrvatsku narodnu banku o eventualnom odustanku od sklapanja ugovora o kupoprodaji plasmana."

6. Povrat plasmana (čl. 15.)

6.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Vraćanje plasmana u bilancu prodavatelja
Članak 15.

(1) Prodavatelj može izvršiti povrat plasmana ili povrat rizika i koristi s osnove plasmana čiji je iznos materijalno značajan u skladu s člankom 2. točkom 5. ove Odluke u iznimnim slučajevima, ako Hrvatska narodna banka ocijeni da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- 1) prodavatelj je izradio procjenu učinka povrata, među ostalim, na financijski rezultat prodavatelja, reputaciju, izloženost rizicima, solventnost, likvidnost, i
- 2) povrat ima gospodarsku svrhovitost te prodavatelja ne dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na položaj prije izvršenja kupoprodaje plasmana, i to na pojedinačnoj osnovi ili na konsolidiranoj osnovi grupe kreditnih institucija u RH ili grupe.

6.b. Komentari u javnoj raspravi

Povrat prodanog plasmana morao bi biti moguć i zbog zastare plasmana koja je nastupila prije okončanja pregovora/sklapanja ugovora o prodaji plasmana, to se odnosi na slučajeve prodaje dospjelih tražbina. Zbog masovnosti plasmana moguće je da prodajom budu pojedinačno obuhvaćeni ovakvi plasmani, pa bi stjecatelju moralo pripasti pravo na povrat iznosa cijene koji se proporcionalno odnosi na taj plasman, bez obzira hoće li prodavatelj zahtijevati povrat plasmana ili ne.

6.c. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Odluka o kupoprodaji plasmana kreditnih institucija ne osporava stjecatelju pravo na pravičnu naknadu ako tako proizlazi iz ugovora o kupoprodaji plasmana. Ugovorne strane trebale bi voditi računa o tome koji plasmani su predmet prodaje i kakav je njihov status glede mogućnosti naplate i glede vremena u kojem je vjerovniku dopušteno zahtijevati ispunjenje obveze. Hrvatska narodna banka polazi sa stajališta da će stjecatelj s pažnjom dobrog gospodarstvenika procijeniti karakteristike plasmana koji se prodaju te će prodaja plasmana u zastari biti izuzetak stoga primjedba nije uvažena.

7. Općenite primjedbe

7.a. Komentari u javnoj raspravi

Značajan problem kod ovakvih transakcija predstavlja obavještanje dužnika o prijenosu, kod čega se primjenjuju opća pravila o cesiji koja nisu prikladna kod "masovnih" cesija u prodaji loših kredita. Predlaže se reguliranje postupanja na način da se dužnik smatra obaviještenim ukoliko mu je obavijest običnom poštom poslana na adresu o kojoj je zadnje obavijestio prodavatelja.

Odluka nema odredbi o prijenosu hipoteka kojima su tražbine osigurane. Uknjižba prijenosa hipoteka u ovakvom postupanju trebala bi se realizirati prema pojednostavljenom postupku, na temelju ugovora o prodaji tražbina pri čemu bi trebalo biti dovoljno da su hipoteke koje se prenose na stjecatelja identificirane u prilogu ugovora i to poslovnim brojem pod kojim je izvršen upis hipoteke, te broj zemljišnoknjižnog uložka kod nadležnog suda.

6.b. Očitovanje Hrvatske narodne banke

Namjera Odluke nije regulirati pravne institute za prodaju potraživanja s obzirom da su oni već propisani Zakonom o obveznim odnosima i drugim zakonima. Dani prijedlozi zasigurno bi ubrzali i olakšali provedbu transakcija kupoprodaje plasmana, ali propisivanje takvih odredbi primjerenije bi bilo učiniti kroz zakonski propis, a ne podzakonskim aktom.